

## INHOUDSTAFEL EERSTE DEEL

### STUDIEGROEP HILDEGARD VAN BINGEN VOORWOORD PROLOOG

I-II  
III-IV  
VII-XXVII

### GETUIGENIS VOORAF VAN DE WAARACHTIGE VISIOENEN, VAN GOD STROMEND **01-09**

### HOOFDSTUKKEN VAN HET EERSTE VISIOEN VAN HET EERSTE DEEL **11-21**

- |                                                                                                       |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1. Over de kracht en de standvastigheid van de eeuwigheid van het rijk Gods                           | 17 |
| 2. Over de vreze des Heren                                                                            | 17 |
| 3. Over dezen hier die arm zijn van geest                                                             | 17 |
| 4. Dat de deugden, komend van God, de godvrezenden en armen van geest behoeden                        | 19 |
| 5. Dat voor Gods alwetendheid de oogmerken van de handelingen der mensen niet kunnen worden verborgen | 19 |
| 6. Salomon over dezelfde zaak                                                                         | 21 |

### HOOFDSTUKKEN VAN HET TWEEDE VISIOEN VAN HET EERSTE DEEL **23-77**

- |                                                                                                                                                                                      |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1. Dat de gelukzalige engelen niet, door enige aandrang van ongerechtigheid verschrikt, van de liefde en lofprijzingen tot God worden losgerukt                                      | 29 |
| 2. Dat Lucifer, de schoonheid en sterkte van zijn kracht in ogeschouw nemend, hovaardig is geworden, en daarom met hen die het met hem eens waren uit de hemelse glorie verbannen is | 31 |
| 3. Dat God onrechtvaardig zou zijn, als hij hem niet terneergeworpen had                                                                                                             | 31 |
| 4. Woorden van Job over dezelfde zaak                                                                                                                                                | 31 |
| 5. Over de hel die in zijn vraatzucht het dieper wegzinken van de zielen in stand houdt                                                                                              | 33 |
| 6. Dat bij de neerstorting van de duivel de hel tot stand is gekomen                                                                                                                 | 35 |
| 7. Dat de hel hen te wachten staat die geen spijt betonen, voor hen die gelouterd moeten worden zijn de overige folteringen bepaald                                                  | 35 |
| 8. Woorden van Ezechiël over dezelfde zaak                                                                                                                                           | 37 |
| 9. Over het duivels bedrog dat de eerste mens door de slang misleidde                                                                                                                | 37 |

|                                                                                                                                                                      |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 10. Dat de duivel niet wist dat die boom was verboden, tenzij op grond van Eva's antwoord                                                                            | 39 |
| 11. Waaraan men zich moet houden of wat men moet vermijden in het huwelijk                                                                                           | 41 |
| 12. Woorden van de Apostel over dezelfde zaak                                                                                                                        | 43 |
| 13. Waarom voor de vleeswording van de Heer sommigen meerdere echtgenotes hadden                                                                                     | 45 |
| 14. Waarom mens noch engel de mens heeft kunnen redden, maar alleen Gods Zoon                                                                                        | 49 |
| 15. Woorden van het boek Wijsheid (28) over dezelfde zaak                                                                                                            | 49 |
| 16. Dat bloedverwanten niet in een huwelijk gemeenschap mogen hebben                                                                                                 | 53 |
| 17. Voorbeeld verwijzend naar melk                                                                                                                                   | 53 |
| 18. Waarom in het Oude Testament het huwelijk tussen bloedverwanten is toegestaan, in het nieuwe verboden                                                            | 53 |
| 19. Dat een man niet, tenzij in de kracht van zijn leven, een vrouw tenzij huwbaar, mag huwen                                                                        | 55 |
| 20. Over het vermijden van ongeoorloofde en wellustige beleving                                                                                                      | 55 |
| 21. Waarom een vrouw na de bevalling, zelfs wanneer ze door een man is geschonden, in verborgenheid moet blijven en zich van de intrede van de tempel moet onthouden | 57 |
| 22. Wie in seksuele omgang met een zwangere vrouw zich bezoedelen zijn moordenaars                                                                                   | 59 |
| 23. Hosea over dezelfde zaak                                                                                                                                         | 61 |
| 24. Over de aanbeveling van kuisheid                                                                                                                                 | 63 |
| 25. Johannes over dezelfde zaak                                                                                                                                      | 65 |
| 26. Dat, na de verdrijving van Adam, God het paradijs met een muur heeft omgeven                                                                                     | 65 |
| 27. Dat, omdat de mens zich tegenover God opstandig heeft betoond, de schepping, tevoren aan hem onderworpen, zich tegen hem heeft verzet                            | 65 |
| 28. Over de lieflijkheid van het paradijs die levenssap en kracht aan de aarde toedeelt, zoals de ziel aan het lichaam                                               | 67 |
| 29. Waarom God de mens zodanig heeft gemaakt dat hij heeft kunnen zondigen                                                                                           | 67 |
| 30. Dat de mens niet het allerhoogste moet navorsen, omdat hij ook niet het laagste vermag te doorgronden                                                            | 69 |
| 31. Dat de mens nu helderder straalt dan tevoren in de hemel                                                                                                         | 71 |
| 32. Gelijkenis van tuin, schaap en parel met betrekking tot de mens                                                                                                  | 71 |
| 33. Over de aanbeveling van nederigheid en onbaatzuchtige liefde die helderder aan de dag treden dan de overige deugden                                              | 75 |

## HOOFDSTUKKEN VAN HET DERDE VISIOEN VAN HET EERSTE DEEL

79-121

|                                                                                                         |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 1. Dat door het zichtbare en tijdelijke dat, wat onzichtbaar en eeuwig is, wordt geopenbaard            | 87  |
| 2. Over het firmament naar gelijkenis van een ei gemaakt en wat het betekent                            | 87  |
| 3. Over het lichtende vuur en de schaduwrijke vacht en wat het betekent                                 | 87  |
| 4. Over de stand van de zon en van de drie sterren en wat het betekent                                  | 89  |
| 5. Over de opgang van de zon en wat het betekent                                                        | 89  |
| 6. Over de neergang van de zon en wat het betekent                                                      | 91  |
| 7. Woorden van de Handeling der Apostelen betreffende hetzelfde                                         | 91  |
| 8. Over de eerste wind en zijn wervelingen en wat het betekent                                          | 91  |
| 9. Over de tweede wind en zijn wervelingen en wat het betekent                                          | 91  |
| 10. Over het duistere vuur en de klank en over scherpe stenen en wat het betekent                       | 93  |
| 11. Over de zeer zuivere bovenlucht en over de stand van de maan en de twee sterren en wat het betekent | 95  |
| 12. Over de stand van andere sterren en wat het betekent                                                | 97  |
| 13. Over de derde wind en zijn wervelingen en wat het betekent                                          | 97  |
| 14. Over de waterrijke lucht en de witte vacht en wat het betekent                                      | 97  |
| 15. Over de vierde wind en zijn wervelingen en wat het betekent                                         | 99  |
| 16. Over de zanderige aardbol en wat het betekent                                                       | 99  |
| 17. Woorden van David aangaande dezelfde zaak                                                           | 101 |
| 18. Over de beving der aarde en wat het betekent                                                        | 101 |
| 19. Over de zeer grote berg tussen het Noorden en het Oosten en wat het betekent                        | 103 |
| 20. Over dezen die door verkeerde kunde in de schepselen dat wat zal zijn proberen te doorgronden       | 103 |
| 21. Woorden van het evangelie                                                                           | 105 |
| 22. Op wat voor manier de duivel de mensen heeft misleid door tovenarij                                 | 109 |
| 23. Parabel over dezelfde zaak                                                                          | 109 |
| 24. Wanneer het heil van de mens en de dienstigheid zal zijn vervuld, zal de tijd veranderen            | 113 |
| 25. Woorden van Job over dezelfde zaak                                                                  | 115 |
| 26. Woorden van God over hetzelfde                                                                      | 115 |
| 27. Dat God de waarnemingen in de sterren en in de overige schepselen niet langer wil verdragen         | 117 |
| 28. Over de dwaasheid en de weerbarstigheid van de mens                                                 | 117 |

|                                      |     |
|--------------------------------------|-----|
| 29. Gelijkenis van bok, hert en wolf | 119 |
| 30. Vergelijking van de heelmeeester | 119 |
| 31. Woorden van Johannes             | 121 |

## **HOOFDSTUKKEN VAN HET VIERDE VISIOEN VAN HET EERSTE DEEL**

**123-191**

|                                                                                                                                        |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 1. Klacht van de ziel, van de weg van dwaling door Gods genade tot moeder Sion wederkerend                                             | 129 |
| 2. Over de vleugels van de ziel                                                                                                        | 137 |
| 3. Over de woontent die ze is binnengetreden                                                                                           | 137 |
| 4. Klacht van de ziel, de woelingen van de duivel met Gods hulp krachtig weerstrevend                                                  | 139 |
| 5. Over de woelingen welke de duivelse bekoring toezendt                                                                               | 141 |
| 6. Om welke reden die dwalingen worden opgewekt                                                                                        | 145 |
| 7. Op welke wijze toorn, haat, hoogmoed wordt bedwongen                                                                                | 145 |
| 8. Klacht van de ziel, van haar woontent met angst en beven uitgaand                                                                   | 147 |
| 9. Dat kennis van God door geen enkele verduistering van enige zaak wordt overschaduwd                                                 | 149 |
| 10. Dat in de schoonheid van Gods rechtvaardigheid geen enkele onrechtvaardigheid kan worden gevonden                                  | 151 |
| 11. Over gesneden beelden en dat ze achterwege gelaten moeten worden                                                                   | 153 |
| 12. De profeet Ezechiël over hetzelfde                                                                                                 | 155 |
| 13. Over de ongelijkheid van menselijk zaad en over het verschil van mensen daaruit verwekt                                            | 155 |
| 14. Woorden van Mozes aangaande dezelfde zaak                                                                                          | 157 |
| 15. Waarom gebochelten en gebrekkigen worden geboren                                                                                   | 159 |
| 16. Hoe een kind in de moederschoot tot leven wordt gewekt en vandaar uitgegaan door de ziel wordt gesterkt en ondersteund             | 159 |
| 17. Hoe de ziel volgens de krachten van het lichaam haar krachten toont                                                                | 161 |
| 18. Dat de mens drie paden in zich heeft                                                                                               | 163 |
| 19. Over het verstand                                                                                                                  | 165 |
| 20. Over de wil                                                                                                                        | 167 |
| 21. Gelijkenis van vuur en brood                                                                                                       | 167 |
| 22. Op welke wijze in de woontent van de wil, dat is: in het gemoed, alle krachten van de ziel warm worden en zich onderling verbinden | 169 |
| 23. Over de rede                                                                                                                       | 171 |
| 24. Over het zintuiglijk vermogen                                                                                                      | 171 |
| 25. Dat de ziel de meesteres is, het vlees de dienstmaagd                                                                              | 173 |

|                                                                                                                                                      |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 26. Gelijkenis van de boom met betrekking tot de ziel                                                                                                | 175 |
| 27. Dat de ziel, tot zonden geneigd, door een gave Gods gepijnigd de zonden achterwege laat                                                          | 175 |
| 28. Dat de ziel, door duivelse hinderlagen op de proef gesteld, door een ingeving van boven, de pijlen van de duivel van zich afweert                | 177 |
| 29. Dat de ziel, de woonstee van haar lichaam verlatend, met veel angst en beven het oordeel van de rechtvaardige rechter afwacht                    | 177 |
| 30. Woorden van God tot de mensen, dat ze de goddelijke geboden gehoorzamen, en het kwaad verwerpend, het goede in liefde tot God getrouw volbrengen | 179 |
| 31. Over het katholieke geloof                                                                                                                       | 189 |
| 32. Woorden van Jesaja                                                                                                                               | 191 |

## **HOOFDSTUKKEN VAN HET VIJFDE VISIOEN VAN HET EERSTE DEEL**

**193-207**

|                                                                                                                                 |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 1. Over de synagoge, moeder van de vleeswording van Gods Zoon                                                                   | 197 |
| 2. Woorden van Salomon                                                                                                          | 197 |
| 3. Woorden van de profeet Jesaja                                                                                                | 197 |
| 4. Over het verschil van kleur van de synagoge                                                                                  | 199 |
| 5. Over haar blindheid en dat in het hart Abraham, in de borst Mozes, in haar buik de overige profeten (zijn), wat dat betekent | 199 |
| 6. Dat ze groot als een toren (is), hebbend een rond bandje om haar hoofd, gelijk aan het ochtendgloriën                        | 201 |
| 7. Woorden van Ezechiël                                                                                                         | 203 |
| 8. Vergelijking over Samson en over Saul en over David betreffende dezelfde zaak                                                | 205 |

## **HOOFDSTUKKEN VAN HET ZESDE VISIOEN VAN HET EERSTE DEEL.**

**209-225**

|                                                                      |     |
|----------------------------------------------------------------------|-----|
| 1. Dat God zijn schepping wonderbaarlijk heeft gevestigd en geordend | 213 |
| 2. Over de zijnswijze van de engelen en de betekenis daarvan         | 215 |
| 3. Over de zijnswijze van de aartsengelen en de betekenis daarvan    | 215 |
| 4. Over de zijnswijze van de deugden en de betekenis daarvan         | 217 |
| 5. Over de zijnswijze van de machten en de betekenis daarvan         | 219 |
| 6. Over de zijnswijze van de vorstendommen en de betekenis daarvan   | 219 |
| 7. Over de zijnswijze van de heerschappijen en de betekenis daarvan  | 221 |
| 8. Over de zijnswijze van de tronen en de betekenis daarvan          | 221 |
| 9. Over de zijnswijze van de cherubijnen en de betekenis daarvan     | 223 |
| 10. Over de zijnswijze van de serafijnen en de betekenis daarvan     | 223 |

|                                                                                                                                      |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 11. Dat al deze scharen met wonderbaarlijke stemmen die wondere werken doen weerklinken, welke God in de gelukzalige zielen verricht | 225 |
| 12. De psalmist over dezelfde zaak                                                                                                   | 225 |
| Inhoudstafel                                                                                                                         | 227 |
| Bronnen                                                                                                                              | 233 |
| SHB-publicaties                                                                                                                      | 235 |
| Dankwoord                                                                                                                            | 236 |